

Vaikeusasteen säätäminen kuvallisilla vihjeillä

On olemassa tuttu sanonta: yksi kuva kertoo enemmän kuin tuhat sanaa. Eli toisin sanoen kuvallisella viestinnällä pystyy hyvin tehokkaasti luomaan laajoja merkitysyhteyksiä. Tämä pätee täydellisesti ristikkovihjeiden kuviin. Kuva edellyttää tulkintaa samoin kuin teksti edellyttää lukemista.

Tehdessäni tavallista yleisen tason perushelppoa ristikkoa pyrin pitämään kuvan ja ratkaisun yhteyden hyvinkin suoraviivaisena. Mutta siirryttäessä kohti vaikeampia ristikoita, täytyy kuvallisia vihjeitä miettiä tarkemmin.

Kuvan olisi tuotettava ratkojan mieleen vähintään kaksi kilpailevaa ratkaisuehdotusta. Tietenkin kuva saattaa sisältää jonkun kasvin, jolloin sen tunnistaminen on ratkaisun kannalta keskeistä. Silloin ei tarvitse ylimääräisillä kommervenkeillä lisätä haastetta.

Otetaan kuitenkin esimerkki. Ratkaisusana on ANTAA. Se sijaitsi jossain lauantaikoviksessa vaakasanana alarivillä. Laitoin kuvavihjeeksi tilanteen, jossa kissalle annetaan rokote niskavilloihin. Ratkaisusanan ympäristö muine har-

hautteineen antoi olettaa, että sanan rakenne olisi - - T - -. Ehkä joku verbi siis. Valitulla kuvalla johdattiin ratkojaa pohtimaan myös ratkaisua PISTO tai HOITO. Kuvaan sopisi myös KISSA tai ELÄIN.

Tämänkaltaisia tilanteita pyrin kuvallisilla vihjeillä rakentamaan. Yritän asettaa ratkojan asemaan ja miettiä, mitä kuva toisi minulle mieleen. En halua olla epäreilu ratkojaa kohtaan ja luoda kompositiota, jossa joku huomattavan epäoleellinen kohta kuvasta olisi oikean ratkaisun lähde.

Esimerkkinä muutaman viikon takainen tilanne, jossa pyydettiin jotain yhteiskuvaa sanoille ORANSSI ja TUTA. Halusin luoda kuvan, jossa nuo kaksi sanaa olisivat luonnollisesti samassa kuvasa. Lähdin miettimään jotain yleisesti oranssia asiaa. Päädyin koripalloon. Loin kuvan, jossa lapset pelaavat koripallolla polttopalloa. Pallo osuu yhtä lapsista jalkoihin. Kuvassa oli selkeä tilanne, josta kuitenkin voisi kuvitella hieman liioitellen sen tuhannen sanaa. PELI, TILANNE, OSUA, INTO, ILOT ja myös ORANSSI sekä TUTA.

Olisi mielenkiintoista päästä joskus kurkistamaan ratkojan ajatuskoneistoa. Käykö hän läpi näitä kartoittamiani polkuja? Oletan, että kaiken kokenut ratkoja tuntee nämäkin maisemat eikä järin harhaudu matkansa varrella.

Heli Kärkkäinen
heli.karkkainen@ristikkoakatemia.fi

Lähetthäkää ristikkoiheisiä kysymyksiä ja mielipiteitä osoitteeseen kysymys@ristikkoakatemia.fi